



Gäller för: Kommunstyrelsen
Dokumentansvarig: Ekonomichef

Dnr : **151718**

Budgetunderlag kommunstyrelsen 2022-2024

Budgetunderlagets funktion

Enligt kommunens styrmodell är det mål- och budgetförutsättningar som är det första underlaget som tas fram i den årliga planerings- och budgetprocessen. Mål- och budgetförutsättningarna tas fram kommungemensamt och behandlas i kommunstyrelsen i februari. Därefter ska respektive nämnd upprätta förslag till budgetunderlag som beskriver konsekvenserna av den preliminärt tilldelade ramen samt kompletterande information/specifiering av förändrade behov. I denna rapport beskrivs kommunstyrelsens budgetunderlag för 2022-2024

Kommunstyrelsen har en särställning jämfört med övriga nämnder på så sätt att uppdraget är bland annat att samordna, leda och stödja övriga nämnder/förvaltningar. Detta uppdrag behöver utvecklas. Vissa uppdrag, åtaganden och behov som kommunen har uppfylls till viss del eller inte alls och ett aktivt ställningstagande måste göras. I vissa frågor kommer förstärkningar på kommunstyrelsen innebära fördelar för övriga nämnder medan minskningar i många fall kan innebära suboptimering.

Preliminär budgetram 2022

Ram 2021	59 610
Beslut	-2 800
Effektivisering	-801
Ram 2022	56 009

Kommunstyrelsens ram föreslås minskas från 59,6 mnkr till 56 mnkr. Den största förändringen beror på att det under kommunstyrelsen finns avsatt 2,8 mnkr för provisoriska skollokaler, när dessa kostnader är mer kända kommer budgeten omfördelas till utbildningsnämnden vilket beräknas ske under 2021. Dessutom finns en effektivisering på 0,8 mnkr föreslagen.

Kommunstyrelsen erhåller inga tillskott baserat på befolkningstillväxt och har heller inga större interna eller externa intäkter, utan har en helt ramfinansierad budget.

Beskrivning av åtgärder

Upphandling

Det finns ett stort tryck på att genomföra upphandlingar i kommunen, enligt nuvarande upphandlingspolicy ska varje nämnd själva genomföra sina upphandlingar medan kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för kommunövergripande upphandlingar, dvs där flera nämnder har ett likartat behov. I dagsläget har nämnderna identifierat behov på ca 70 upphandlingar men kommunstyrelsens budget räcker för ett 20-tal. Det finns väldigt lite resurser på nämnderna och av tradition har kommunstyrelsen genomfört även nämnds specifika upphandlingar eftersom behoven där har varit väldigt stora.

Kommunstyrelsens bemanning inom området är en kommunjurist som även har uppdraget att vara kommunens upphandlingsansvarig på ca 50 % samt en administratör på deltid. Utöver det finns avsatt ca 600 tkr för inköp av upphandlingskonsulter.

Under året har kommunledningsgruppen uttryckt att de vill se att kommunstyrelsen tar ett större ansvar även för nämndernas upphandlingar, men kommunstyrelsen saknar resurser för det. Ett sätt att lösa det kan vara att jobba med intern prissättning avseende upphandlingsresurser som möjliggör att kommunstyrelsen kan anställa upphandlare som jobbar på uppdrag av nämnderna

som står för kostnaderna. Ett första steg i den riktningen har tagits genom att samhällsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen har för avsikt att dela på finansiering av en upphandlartjänst. Kommunstyrelsens andel finansieras genom sänkt anslag för upphandlingskonsulter.

IT

I dagsläget är merparten av den licensiering av Microsoft produkter som kommunen har baseras på antal datorer och användare. Kostnaden för Microsoft-licenserna ligger på IT-enheten, verksamheterna står enbart för kostnader för sina egna verksamhetssystem. Dessa licenser är ganska omfattande och innehåller många funktioner. Framöver kommer en större del av licenskostnaden utgå ifrån enbart användaren och baseras exakt på vilka funktioner den ska använda. Kostnaden kommer då variera från under 500 kr om året per användare för de allra enklaste licenserna till upp till 10 ggr så mycket för de mest avancerade. Samtidigt är det viktigt att alla medarbetare har de licenser som de behöver för att kunna göra ett så bra jobb som möjligt. Den avvägning mellan kostnad och nytta är väldigt svår för IT-enheten att göra, därför kan det vara lämpligt att såväl beslut om vilka licenser som ska nyttjas och kostnaden för dessa förs över från kommunstyrelsen till respektive nämnd.

Önskemål om utökad ram

Besöksnäring 50 %

Kommunstyrelsen ansvarar för besöksnäring enligt reglemente. Vare sig resurs eller funktion finns på kommunstyrelseförvaltningen för att aktivt arbeta med frågan. I dag hanteras uppdraget på kommunchef som vare sig har kunskap eller möjlighet att arbeta strategisk eller praktiskt med frågan. Kommunstyrelsen måste ta ett aktivt beslut om man vill ha fokus på besöksnäring eller ej. Väljer man att inte prioritera frågan kommer Bollebygds kommun inte att vara delaktig i t ex Boråsregionens utveckling inom besöksnäring. Väljer kommunstyrelsen att frågan ska vara prioriterad måste resurs avsättas och funktion inrättas alternativt får kommunstyrelsen besluta vad som kommunstyrelseförvaltningen kan prioritera bort inom given ram så att resurs kan omfördelas.

Informationssäkerhetssamordnare, kommuncentral funktion, 50 %

I samband med den nya dataskyddsförordningen som trädde i kraft i maj 2018 arbetades det fram en Informationssäkerhetspolicy (KS2018/59) och en Strategisk plan för informationssäkerheten (daterad 2017-08-28) i kommunen. Det togs fram en arbetsgrupp och i samband med detta genomfördes grundläggande informationssäkerhetsanalyser på flertalet viktiga verksamhetssystem som används. Arbetet upphörde i samband med att dåvarande informationssäkerhetssamordnaren slutade (2018) och sedan dess har det inte funnits ett samordnat arbetssätt för arbetet. Det innebär att kommunens verksamheter arbetar efter bästa förmåga, men utan samordning och systematik. För att säkerställa att kommunen har ett gott, regelmässigt och systematiskt arbetssätt med informationssäkerheten och med dataskyddet så behöver arbetet startas upp på nytt.

Informationssäkerhet handlar om att ge den information kommunen hanterare rätt skydd, att upprätthålla önskad sekretess, riktighet och tillgänglighet, utan att för det skapa hinder för användaren. Det handlar om:

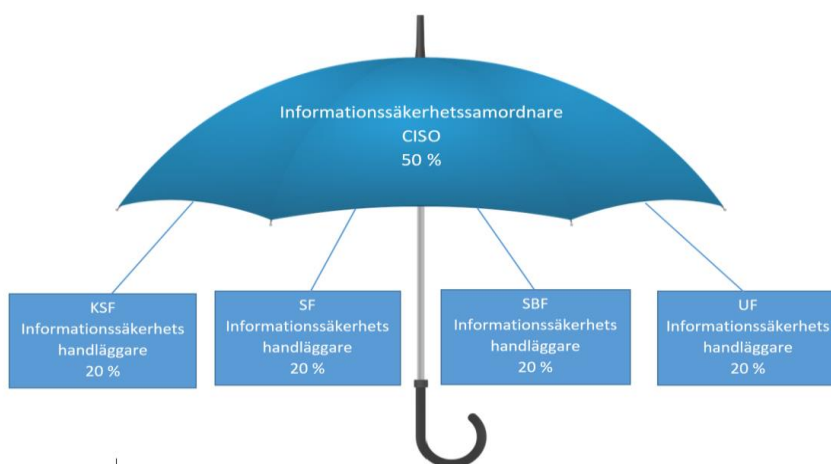
- **Konfidentialitet:** Att informationen skyddas mot obehörig insyn
- **Riktighet:** Att informationen skyddas mot oönskad förändring
- **Tillgänglighet:** Att information görs åtkomlig för behörig person vid rätt tillfälle

Dataskydd handlar om hur vi följer och hanterar dataskyddsförordningen, GDPR, (The General Data Protection Regulation) som gäller i hela EU. Den har till syfte att skapa en enhetlig och likvärdig nivå för skyddet av personuppgifter så att det fria flödet av uppgifter inom Europa inte hindras. Det handlar även om att skydda enskildas grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter.

Informationssäkerhetsarbetet och dataskyddet ska möjliggöra ett säkert informationsutbyte och utgöra stöd för utveckling och digitalisering. Den digitala miljön blir mer om mer och mer komplex och kräver att dataskyddsfrågor hanteras professionellt. Informationssäkerhet har inget egenvärde i sig och för att på riktigt tillgodose behovet bör informationssäkerhet ses som en kärnfunktion. En kärnfunktion som har en plats i alla projekt som startas och diskuteras inför alla nya inköp som görs.

Dataskyddet är inget val, utan ett lagkrav med skyldigheter och det är viktigt för kommunen att värna om kommunmedlemmarnas integritet. Om dataskyddet inte efterlevs och kommunen inte kan visa på hur arbetet fungerar kan Integritetsmyndigheten besluta om en administrativ sanktionsavgift. För mindre allvarliga överträdelser ska avgiften uppgå till högst 5 miljoner kronor och för allvarliga överträdelser till högst 10 miljoner kronor.

Kommunen behöver bygga upp en organisation kring informationssäkerhet och dataskydd där kommunstyrelsen ansvarar för informationssäkerhetsamordningen men där kommunstyrelsen liksom övriga förvaltningar även behöver ha en informationssäkerhetshandläggare på respektive nämnd, se modell



Informationssäkerhetsamordnaren/ CISO (Chief Information Security Officer) är den funktion som inför, driver och vidareutvecklar arbetet. Det ska vara en person som har kunskap om verksamhetens behov, IT-miljö, rättsliga aspekter, ekonomi och revision och tidsåtgången beräknas till 50 % av en heltidstjänst. Informationssäkerhetsamordnaren får även uppdraget som Dataskyddskontakt (DSK), den funktion som är kontaktperson gentemot dataskyddsombud och som arbetar strategiskt och operativt med dataskydd i kommunen.

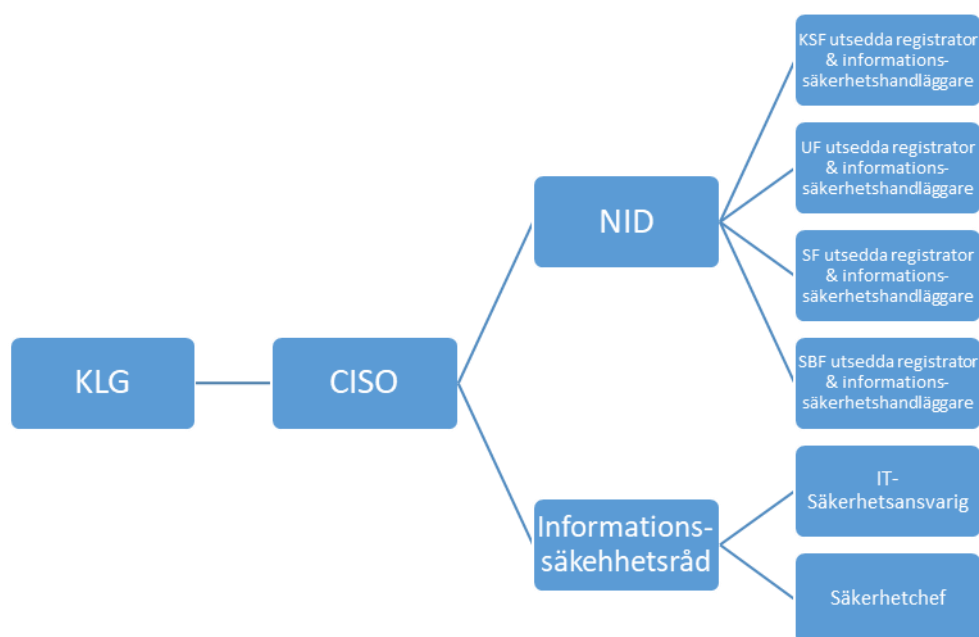
Informationssäkerhetshandläggare, KSF, 20 %

Kommunstyrelsen och nämnderna är personuppgiftsansvariga inom respektive verksamhetsområde. Som personuppgiftsansvariga har kommunstyrelsen det yttersta ansvaret för all behandling av personuppgifter inom sitt verksamhetsområde. Om behandling sker i strid med

dataskyddsförordning eller andra bestämmelser kan den personuppgiftsansvarige ställas till ansvar, oavsett om denne haft uppsåt att handla i strid med lagen eller varit oaktsam. För att underlätta arbetet så kan nämnden delegera ansvaret för den operativa hanteringen till en tjänsteperson som får rollen som registeransvarig inom förvaltningen. Registeransvarig är den som praktiskt ser till att registerförteckningen är uppdaterad, att skriva en årlig rapport till nämnden/kommunstyrelsen gällande behandlingen av personuppgifter inom förvaltningen.

Enligt önskad modell ovan behöver varje förvaltning avsättas 20 % av en årsarbetare till arbetet som registeransvarig och informationssäkerhetshandläggare.

Arbetet på förvaltnings/tjänstepersonsnivå avseende informationssäkerhet och dataskydd sker i önskad arbetsform enligt modell nedan



NID = Nätverk för informationssäkerhet och dataskydd

Miljö/hållbarhetsstrategi, 50 %

Kommunen har idag ingen funktion som utpekat arbetar med miljö och hållbarhet.

Då det finns nationella och regionala mål för miljö och hållbarhet som kommunen inte kan välja bort att arbeta med behöver ett ställningstagande göras på vilken nivå och med vilket engagemang kommunen vill arbeta med dessa frågor. På lokalnivå finns ännu inga miljö eller hållbarhetsmål men ambitionen är att det ska finnas KF mål inom området. För att få till ett aktivt, utvecklande arbete inom miljö och hållbarhet behöver kommunstyrelsen en funktion som aktivt arbetar med miljöfrågor, konsekvensbeskrivningar, analyser, utredningar och strategier för att skapa en hållbar utveckling.

Tjänsten beräknas till en halvtid och behöver kombineras med annat uppdrag eller samordnads med annan kommun som har liknande behov av tjänst och omfattning.

Ekonom, 100 %

Kommunstyrelsen är kommunens centrala ekonomifunktion även förser nämnderna med ekonomitjänster. Utbildningsnämnden och socialnämnden har varsin ekonom på heltid medan samhällsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen har delar av tjänster. Överlag fungerar ekonomiadministration, redovisning och prognoser m.m. på ett tillfredställande sätt. Ekonomienheten har även ett övergripande ansvar för intern kontroll och målsamordning.

Det finns dock flera områden som kan leda till bättre stöd och underlag för både verksamheter och förtroendevalda. Även om saker går att göras effektivare, och vissa saker är redan genomförda med förenklade prognoser och rapporter, så är det ändå så att det finns en hel del områden där resurserna inte räcker till för att växla upp och ta ytterligare steg. Det gäller främst att utveckla ekonomistyrning, målstyrning, intern kontroll och att jobba mer med jämförelser och analyser av verksamhetskostnader. Jämfört med liknande kommuner i sjuhärad har ekonomifunktionen ca 1-2 tjänster färre, dessutom är även ekonomichefen IT-chef vilket ytterligare minskar resurserna på ekonomisidan.

Lokalstrateg, 30 %.

Lokalstrateg finns redan idag men är organisatoriskt placerad på samhällsbyggnadsförvaltningen. Tjänsten, eller den del av tjänsten som utgör nuvarande verksamhetschefs uppdrag inom lokalresursplanering, bör lyftas över till kommunstyrelsen då lokalresursplanering är ett uppdrag som ligger inom kommunstyrelsens ansvarsområde.

Beroende på uppdragen som kommunstyrelseförvaltningen har, att se över kommunövergripande strategiska funktioner samt översyn av kommungemensam service, och dess förslag till organisation är det svårt att säga om det är kommunstyrelsen som behöver utökning för tjänsten eller om budget ska föras över från samhällsbyggnadsnämnden till kommunstyrelsen. Samhällsbyggnadsnämnden bör få behålla budget för den del som, i person, förs över till kommunstyrelsen och budget för motsvarande del av tjänst tillföras kommunstyrelsen, alltså bibehåller samhällsbyggnadsnämnden befintlig budget och kommunstyrelsen får en utökning.

Effektivisering

Kommunstyrelsen får inga tillskott baserat på befolkningstillväxt eller liknande utan har en helt anslagsfinansierad budget. Det innebär att det inte sker något tillskott till verksamheten med automatik. Kostnaderna under kommunstyrelsen kan delas in i två delar.

Den kommunövergripande delen som t.ex. finansierar gemensamma lokaler, räddningstjänst, kollektivtrafik osv. är väldigt svåra att påverka och bestäms på många sätt av andra än kommunstyrelsen själva.

Den andra delen är kommunstyrelsens egna verksamheter med ekonomi/IT, HR/Lön och administrativa enheten. Dessa kostnader går att minska men det kommer få konsekvens för övriga nämnder. Förvaltningens bedömning är att det snarare behövs satsas på kommunstyrelsens verksamheter för att erbjuda ett än bättre stöd än att det minskas. Det finnas annars risker att nämnderna behöver bygga upp egna suboptimerade funktioner inom de områden där kommunstyrelsen behöver minska.

Det innebär inte att kommunstyrelseförvaltningen inte ska effektivisera sina verksamheter utan måste hela tiden effektivisera och utveckla sina processer. Förvaltningens uppfattning är dock att det utrymme som frigörs kan komma till bättre nytta genom medvetna satsningar som kan skapa mervärde för övriga nämnder.

Ett annat område att sänka kommunstyrelsens kostnader är att se över de personalsociala åtgärderna som budgeteras under KS. Det rör sig om ca 300 tkr som kan minskas genom att minska friskvårdsbidraget till 1000 kr per person och ta bort kulpengen.

Kommunstyrelseförvaltningen har valt att prioritera önskemålen enligt följande:

1. Undvika effektivisering, 801 tkr
2. Informationssäkerhet 50 %
3. Ekonom 100 %
4. Informationssäkerhet KS 20 %
5. Miljö-/hållbarhetsstrateg 50 %
6. Besöksnäring 50 %
7. Lokalstrateg 30 %

Preliminär budgetram 2023

E-handel

Ett område där många kommuner har identifierat en effektiviseringspotential är inom e-handel. E-handel innebär för kommunens del att leverantörer och deras artiklar läggs upp i ett internt e-handelssystem och sedan sker alla beställningar i det systemet snarare än i leverantörens egna webshop. Det innebär att kommunen kan styra vilka produkter som ska köpas in utifrån det upphandlade sortimentet. Det finns även möjligheter att välja produkter utifrån miljö/klimat kriterier. En fördel med e-handel är det förenklar fakturaadministrationen genom att leverantörsfakturan matchas mot beställningen och kan gå direkt till betalning om allt stämmer.

E-arkiv

Boråsregionens e-Handlingsplan går in i nästa steg och under 2021 kommer det att komma en remiss till kommunen där kommunen ska ta ställning till om och hur man vill gå vidare i det gemensamt i projekt för införande av e-Arkiv som slutarkiv för medlemskommunerna. Initialt innebär det en kostnadsökning för kommunen men på sikt är det en effektivisering som bör generera lägre kostnader. Kostnaden för att gå över till e-arkiv beror på vilken lösning man väljer och om Borås stad är med i samverkan eller ej. Kostnaden ligger preliminärt mellan 135 tkr upp till 300 tkr.

Heltidsplan

Under åren 2021-2022 har kommunstyrelsen fått en utökad budget för att arbeta med plan för heltid. Dessa medel avräknas från kommunstyrelsens ram 2023.

Investeringar

Sedan några år har kommunen ändrat strategi från att leasa datorutrustning till att köpa. Generellt är det långsiktigt ett betydligt bättre alternativ men det innebär att mer än tidigare behöver tas som en investeringskostnad. Kommunstyrelsens investeringsram är inte höjd med anledning av den förändrade strategin men kommunstyrelsen har inom sin ram omvandlat driftskostnader från leasingkostnader till kapitalkostnader. Det innebär alltså att kostnaden som uppstår till följd av investeringarna redan är medräknade på driftsbudgeten men inte i investeringsbudgeten. Kommunstyrelsen räknar med ett behov på investeringsbudget på ca 2 mnkr om året för IT.